

CAPUT VI.

De legatis.

§. I.

De communicatione gentium.

Legationibus opus non esset, si necessaria haud foret gentium communicatio. Quis autem non intelligit, talia ac tanta inter gentes sæpius occurrere negotia, quæ sine mutuâ communicatione rite determinari nequeunt?

Negotia isthæc vel talia sunt, ut ipsam tangant strictam justitiam, vel ad æquitatem, vel denique ad honestum & decorum referantur. Cùm igitur nec integræ gentes, neque etiam earum imperantes personaliter inter sese convenire seu congregari semper valeant, congruum erit per personas selectas, in præstitutum finem debitâ autoritate munitas, atque ad aliam gentem missas prætracta negotia perficere.

Sanè, cùm jus foedera & pacta constituendi liberis competat gentibus relatè ad gentes alias, negari iisdem quoque non potest jus mittendi legatos in ordine ad concernentia negotia peragenda.

Hæc etiam gentium communicatio perutilis est in finem hunc specialem, quòd eâ mediante gravia sæpe incommoda inter gentes evitentur, quæ eâ præclusâ facile emergerent. Sic per interpositam legatorum ope-

ram ac dexteritatem immania non rarò bella avertuntur, quæ alioquin enata fuissent; bona item plura alia consolidantur, quæ sine nationum communicatione explosa fuissent & relegata in fines thracios.

Quemadmodum igitur liberarum gentium recta communicatio perutilis est, imò sæpe necessaria, eo quod insignes parturiat fructus sine eâ nunquam suboriturus; ira etiam legatorum missio & acceptatio commendanda venit, utpote sine quibus communicatio laesefactatur, fructusque præmemorati haud colliguntur.

§. II.

Legati notio.

Notionem legatorum hujus generis exactam tradit illustrissimus Petrus de Marca *Tome II. Lib. V. Cap. 1. n. X. de concord. Sacerd. & imp.* dicens: "Restat ultima legatorum species, quæ jure gentium apud omnes populos consecrata est; de quibus unica lege in toto juris corpore agitur. (*L. 1. ff. de officio præsidis*) Legati hujus generis dicuntur, qui à principe delecti negotia publica cum exteris gentibus, ad eas missi deceptant; vel, ut Belisarius eos descripsit apud Procopium, si quid à conterminis gentibus desideratur, id postulatum iis mittitur per legatos. Ii pro rei tractandæ magnitudine nunc illustriores, nunc verò inferioris gradus mittebantur. Quod usur-

" pari

“ pari solitum ab Imperatoribus Constantino-
“ politanis, & à Regibus persarum, obser-
“ vavit Menander in eclogis.”

Conficitur ex his, quod illi, qui lega-
tione funguntur, negotia tractent *publica*, &
quidem non proprio suo, sed gentis, seu
imperantium nomine & autoritate: unde le-
gati gerunt officium procuratoris ac ministri
publici; eoquod mittentis personam induant,
eamque repræsentent: & ille est *character*
representatus, quo proprii nominis legati
sunt insigniti.

Requiritur porro, ut legatus sit subdi-
tus illius gentis, à qua mittitur ad gentem
aliam; id quod ipsa negotii tam delicati ratio
deposcere videtur; vel maximè, quia summa
in legatis necessaria est fidelitas.

Insuper notandum, quòd propriè lega-
ti dici nequeant illi, qui aut sua propria,
aut aliorum privatorum negotia apud exte-
ras nationes tractant; imò ne illi quidem,
qui publicas quidem, etiam extra territo-
rium, causas agunt, adtamen sine solemnibus
mandato, aut sine *litteris credentialibus*: quæ
legatis traduntur ad amoliendam omnem
fraudem, nequis nempe alius personam le-
gati fraudulenter induere ac simulare valeat
cum maximo gentium concernentium præ-
judicio.

Consequitur ex iis, quæ hucusque sta-
bilita sunt, quòd *legatus* differat *primo* ab
agente; hic namque negotia ut plurimum
tractat *privata*, parumque refert, an intra,
vel

vel extra territorii fines; dum econtra legatus publicas gentis causas, & quidem extra territorium gerit. *Secundo à deputato*; deputati enim à subditis mittuntur ad suos imperantes. *Tertio à commissario*; nam commissarii à superioribus vel imperantibus ad suos subditos destinantur.

Contingere verò potest, subditum quendam extra territorium existentem ab imperante proprio legatum institui apud illam gentem, apud quam re ipsa modò degit: pro quo casu necessariam haud esse *missionem*, cuiuslibet notum est. — Illi etiam, qui etsi publica hinc inde imperantium negotia gerant, quin tamen horum imperantium, sed potius gentis, apud quam isthæc negotia agunt, subditi sint, non sunt legati proprii nominis.

Manifestum est etiam, quòd jure legationum inter sese duntaxat illi gaudeant, quibus competit *suprema potestas*, sive, quòd idem est, qui gentis prærogativâ sunt insigniti: unde inanis foret legatio inter partes eâ authoritate non pollentes. — Nullus etiam legatus excedere potest limites litterarum suarum credentialium; quare si ultra limites istos sibi à gente sua præfixos iniverit aut fœdera, hæc gentem non obligant; quia legatus in hunc effectum non fuit qualificatus. — Quodsi legatus præter litteras credentiales & causas publicas in ipsas contentas speciales atque secretas instructiones habeat, & contra has publicam in conventionem conformiter ad instructionem pu-

publicam, eâ conventionem gens ipsa ligabitur; atque extrunc supponitur, quòd legatus post deprehensum firum rerum uti non poterit instructione privatâ.

Potest tamen quandoque legatus per consensum gentis suæ generalem & tacitum varia inire pacta genti proficua, maximè, si sit legatus *plenipotentarius*: ex quo patet, quòd non omnes legati ejusdem sint ordinis & conditionis.

Diversitatem legatorum refert *Cl. Zallinger Lib. IV. j. g. §. CCCXII.* ubi inquit: "Est alia vis representandi *specialis* & arbitraria, sita in solemnitatibus: quæque à dignitate mittentis, missi, ac mittendi modo pender. Legati, qui personam ac dignitatem mittentis caractere speciali exhibent, *primi ordinis* dicuntur; reliqui *secundi ordinis*. Ambo vel *ordinarii* sunt, assidui aut perpetui, vel *extraordinarii* & temporales: itemque si cum plena potestate mittuntur, *plenipotentarii*, aliàs *formularii*. His secundum acceptam formulam tractare tantum, illis etiam concludere licet sub conditione, si ratum habeatur."

In jure *canonico* legati ad tres potissimum classes reducuntur: alii namque sunt legati à latere, alii legati *missi*, alii legati *nati*. Legati à latere ordinarii sunt cardinales illi, qui à S. pontifice destinantur ad aliquam provinciam in ordine ad legationis officium cum debita potestate exercendum. Nuncupantur autem legati à latere, quia cardinales summi

pontificis lateri adstant, à quo latere quasi
 extracti videntur, dum alibi legatione fun-
 guntur. Legati à latere extraordinarii illi voca-
 cari solent, qui occasione emergentis neces-
 sitatis Ecclesiae mittuntur ad adferendam me-
 delam in locis concernentibus. — Legati
missi passim illi vocantur praelati, qui à Papa
 tanquam Nuntii apostolici mittuntur in va-
 rias partes in ordine ad obeundam cum de-
 bita facultate legationem apostolicam stabili-
 ter, aut solummodo ad tempus. — Legati
nati dicuntur, quorum dignitati ecclesiasticae
 quam tenent, munus perpetuae legationis ad-
 nexum est per ipsam Summi Pontificis aucto-
 ritate, qui stabili ratione cuidam sedi
 hanc legationem adjunxit; ita nempe, ut
 quam primum aliquis tali Ecclesiae praeficitur,
 etiam legatus quasi per hoc natus instituitur.

§. III.

De legatorum obligatione.

Cuilibet genti competit jus, felicitatem &
 securitatem non solum internam, verum
 etiam *externam* conservandi & promovendi
 unde & fit, quod eum in finem legationes
 instituere possit, per quas aut laesionem illa-
 tam reparare, aut imminentem praeveneri &
 avertere, aut aliam gentem arctiore amici-
 tiae & auxilii vinculo copulare sibi valeat. —
 Huic juri, quod vel perfectum est, vel im-
 perfectum, reciproca correspondet alterius
 gentis obligatio.

Cum itaque legati gentem aut imperantem mittentem representent, cumque per sancti hujus muneris susceptionem ad exactam illius præstationem toti genti suam dent fidem, adeoque ab eorum fidelitate & zelo universæ gentis suæ non exiguum bonum dependeat; non obscure elucescit, quantæ, & quàm sanctæ sint legatorum obligationes.

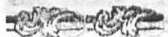
Tenentur ergo legati totum legationis suæ objectum omni sinceritate ac sedulitate pro possibili deducere in effectum, quin limites sibi præfinitos excedant; tenentur & omnium actionum suarum rationem reddere imperantibus, quorum utpote personam representant, quorumque negotia gerunt: tenentur denique apud gentem, ad quam missi sunt, suas ita instituere actiones, ut nullam justæ suspicionis notam incurrant.

Sint ergo legati genti præcipuò propriæ undequaque *fideles*, sint erga gentem, penes quam legatione funguntur, *sinceri* & *recti*: fidelitas ista respectivè atque sinceritas desideratum istum parturiet effectum, per quem gens cum gente fortissimis justitiæ & æquitatis vinculis colligabitur, sicque tuam felicitatem nanciscetur.

§. VI.

De libertate, & de independentia legatorum.

Singulare jus libertatis ac securitatis tribui legatis tunc modò solet, dum iter ad locum desti-

destinationis suae arripiunt; aut dum expost
 inde revertuntur: impenditur nempe ipsi
commentus, qui passim describi solet *facultas*
alicui facta, ut ad certum locum tuto se conferret
& inde pariter tuto reverti possit.
 Legatis commeatu instructis liberum per
 alia territoria concedendum esse transitum
 non sola docet ratio naturalis intuitu officio
 rum innocuae humanitatis; cæteris nempe
 paribus; verùm etiam jus gentium id ipsum
 exigit; diuturnis quippe gentium moribus
 tacitoque pacto res ista comprobatur. — Cùm
 insuper gentium felicitas à legationibus recte
 ordinatis permultum dependeat, cumque gen-
 tes ad communem felicitatem concurrere re-
 neantur, quam tamen, legatos retardando &
 legationes impediendo, impeterent atque
 subprimerent; consequens est, quòd libertas
 ista legatis etiam vi juris gentium competat.
 Legatorum porro jura passim sancta
 nuncupantur; & quo eminentiora sunt, gen-
 tibusque utilia magis & adcommodata, eò
 major & gravior est legatorum violatio;
 qua proinde tam imperantes, quam subditi,
 penes quos legati existunt, alienissimi esse
 debent; si enim homini cuivis privato de-
 beatur jus securitatis; quidni & legatis, qui
 pote qui universam gentem repræsentant,
 atque in favorem gentium suam sanctam ope-
 ram interponunt? sanè læsiones illis illare
 in ipsos eorum imperantes seu principales
 redundant; ut proinde id, quod quis legato
 quæ tali facit, ejus principali fecisse censeri
 omnino debeat.

De inviolabilitatis seu immunitatis debi-
tæ legatis fundamento *Cl. Desing. j. g. Capi-
t. Them. VI. n. 2.* in modum loquitur se-
quentem: "Fundamentum hujus inviolabili-
tatis alterum est *jus naturæ*; alterum *liber-
tas gentium*. Nam si passim violabiles essent
legati, nemo esset, qui operam ad com-
ponenda gentium negotia, ac lites sopien-
das locaret: itaque perpetua manerent
bella & inimicitia, mediis reconciliationis
abscissis: id quod juri naturæ repugnaret.
Libertas autem gentium alterum hujus
immunitaris fundamentum est; sicut enim
gens genti non est subjecta & obnoxia, uti
supponitur; ita nec legatus est subjectus
& obnoxius, qui receptus est, tanquam
repræsentans gentem."

Decernendum nunc restat, quid de in-
dependentia, seu de immunitate legatorum
quoad forum sit de jure statuendum?—No-
randum præliminariter, quod immunitas à
foro, seu jurisdictione gentis illius, apud
quam legatum quis agit, non pertineat ad
legationis *essentiam*: è prioribus namque pa-
teret, quod proprius gentis illius subditus le-
gatum alienæ gentis quandoque agere possit.
Deinde legatus etiam extraneus sub iis po-
test admitti conditionibus, ut in variis cau-
sis foro gentis legatum recipientis subiciatur.

His inattentis, decidendus manet status
questionis, an legatus regulariter à foro ter-
ritorii alieni, in quo legatione fungitur, im-
munis sit & exemptus?—Variant in hac de-
cisione

cissione auctores; aliis simpliciter negativè respondentibus, & aliis distinguentibus inter causas ad ipsam legationem spectantes, & inter causas legatorum privatas à munere & actionibus à legatione contradistinctas; solventes, quòd legati quidem in primo non item in secundo causarum genere exempti.

Verùm, si in missione, & acceptatione legati nulla facta sit restrictio & exceptio, nulla quoque adjecta conditio, probabilior mihi videtur sententia, quòd legati simpliciter immunes sint à jurisdictione gentis illius, apud quam sub eo charactere morantur.

Primo namque legati eà lege ad alias gentes mittuntur, ut propriis suis imperantibus subjecti maneat, iisque omnium actionum suarum exactam debeant reddere rationem, qui & imperantes sponsores esse debent actionum suorum legatorum. Et factò propter omnimodam subjectionem legati relatè ad proprium imperantem, hoc loco subintrare videtur illud: nemo potest dominis servire duobus. Insuper à nutu suorum imperantium legati in omnibus pendunt: igitur his, non item aliis subjiciuntur, proinde & à solis suis imperantibus in iudicium vocari possunt.

Secundo, legati repræsentant personam sui imperantis, seu integræ gentis suæ: cum igitur gentes à gentibus, & imperantes ab imperantibus ejusdem generis sint penitus & in omnibus independentes; consequens est, quòd

quòd eodem modo ratiocinandum sit de legatis; ubi enim eadem sunt determinantia, idem resultat determinatum. Patet ergo differentia inter personas privatas, quæ domicilium in alieno territorio figunt, & inter personas publicas sive legatos, qui sub persona suæ independentis gentis in alieno territorio morantur. — Addi potest, quòd legati eodem modo suspiciendi sint, sicut proprii eorum imperantes; hi verò si ipsimet in alieno territorio morarentur, ei non subicerentur: ergo neque eorum legati. Quamvis ergo legati sint in territorio, ad tamen sub territorio non esse, jure ceteri sunt.

Media, per quæ legatorum immunitas vergere nequeat in detrimentum territorii illius, in quo morantur, suppeditat *Cl. de Martini Cap. XXII. de legationibus §. DCLXXVI.* ubi inquit: “ Ne tamen adserta independentia in perniciem civitatis, in qua degunt, legati abutantur, & sub hac, tanquam umbra, impunes delitescant, sufficientia adhuc lege naturali prodita sunt remedia, quibus æqualis contra æqualem jura sua profecturatur. Scilicet læsione jam illatâ, aut contracto ære alieno, legati nunc urbe & finibus faceffere jubentur, nunc coram proprio conveniuntur imperante; qui si justitiam administrare recusaret, ea adhibenda essent remedia, quæ læso in lædentem naturali jure competunt.”

Et §. DCLXXVIII. addit: “ Verùm, si læsio à legatis nulla illata sit, sed inferen-

da justis ex causis metuatur, tum periculum
 avertendi gratiâ, publicâ tenentur custodia,
 & interrogationibus subjiciuntur. Quodsi
 in vim armatam se se efferat eorum
 dacia, hæc etiam morte aggressoris
 per modum judicii, sed per modum
 cessariæ defensionis cohibetur.

Communior etiam est sententia, quod
 non soli legati, verum etiam eorum dome-
 stici, & præprimis uxor & liberi, non sub-
 jiciantur foro territorii illius, in quo
 capite suo, nempe legato, morantur. Idem
 à fortiore dicendum de secretariis legationis,
 utpote qui ex officio ad ipsam legationem
 pertinent.

Non erit abs re, sensa *Cl. Desing.* circa
 hanc rem, prout *Cap. V. j. g. Them. VII.*
VIII. & IX. leguntur, hoc loco consignare;
 videlicet: "Quousque autem se extendat ea
 " immunitas ultra personam legati, & ne-
 " cessariorum ejus; non est definitum jure
 " aliquo gentium certo. Adparet hoc ex per-
 " multis omni tempore litibus suscitatis in
 " Anglia, Hispania, Germania &c... Adparet
 " etiam ex eo, quod multæ tales legationum
 " immunitates dicantur sæpe *privilegia*, & ve-
 " lut exemptiones à communi jure..... Plerum-
 " que tamen in his convenitur, quod capi,
 " incarcerari, aliisque modis coarctari ne-
 " queant, nec domus eorum excuti &c...
 " Ubi legatus delictum privatum commisit,
 " debita contraxit &c. jure gentium non sub-
 " jacet reipublicæ ubi moratur, sed suæ, qua

qua missus est. Usu ita receptum esse constat. Ratio est, quia non est subditus, sicut nec respublica, quæ eum misit. Ubi tamen deliquit in rempublicam, ad quam est missus, vel aliàs periculosus est, aut ubi est in mora periculum; jure gentium potest comprehendi, domus excuti &c. modeste tamen, & nihil supra magnam necessitatem; quia hæc non adeo certi sunt juris, ut non magnis altercationibus, & quandoque bellis præbuerint occasionem.

Dum inter gentes oritur bellum, legati in antecessum domum sese recipiunt. Quod si bello modò inborto & coepto eos adhuc in loco suæ legationis existere contigerit, nihilominus violari non debent; supponitur enim, quòd aptam discedendi necdum invenerint occasionem; adeoque sacris juribus legationis non spoliantur: & generatim privilegia, vel jura legatorum non ante expirant, quàm dum in patriam sunt reversi.

Ex iis, quæ hucusque stabilita sunt, principis de sacris legatorum juribus, facile colligitur, quòd neutiquam competat genti, quæ bellum suscipit cum alia gente, hujus legatorum invitum retinere, aut, quod plus est, libertate privare, vel captivare.

Ipsa profectò sana ratio, ipsumque legationis officium id dicant & evincunt; quis enim legatum agere vellet apud gentem tanroperè incultam & barbaram, ut ingruente bello gentis oppositæ legatum innocentem adgrediatur & capiat, aliisve indignis injus-

que tractet modis?—Legationis officium ponderosum est, onerosum est: & certè penitus insupportabile fieret, si bello mutuo invalescente gens una alterius legatum violare auderet: inde revera gravissima damna redundarent; eoquod tali modo legationes tam utiles, sæpiusque tam necessariae in præstantissimos etiam effectus, perirent ex defectu personarum eas suscipientium. Itaque tam injuriosus cum legatis procedendi modus omnino damnandus est.

Exceptio tamen locum habere posset in casu à *Cl. Defing* superius relato, si nempe legatus in ipsam gentem seu rempublicam, penes quam legatione fungitur, deliquerit.— Verùm, tale delictum non existimatum, sed reale & undequaque probatum esse debere, per sese manifestum est: profectò, delicta fingere, ea innocentibus imputare, hosque plectere, ab omni jure alienum est.

Pro fine notandum est, quòd inter jura legatorum computari nequeat exemptio à solvendis vectigalibus; horum quippe solutio nullam indigitat subjectionem: adeoque, nisi aliter convenum, præstanda erit.— Minimè etiam competit legatis, in locum suæ legationis prohibitas introducere merces, aut aliud quidquam praticare, quod in gentis illius præjudicium vergeret.

— Grauskala #13

B.I.G.

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

qu
de
in
ce
de
da
ut
ri
pe
in
or
ca
le
pe
V
re
pe
fi
pl
le
ve
n
al
er
ti
al
il

cium pon
tè penur
tò invales
iolare au
na redun
iones tant
a præstan
ex defectu
aque tant
di modus

posset in
si nemp
publicam
liquirit.
atum, sed
è debere,
ò; delicta
hosque
t.

inter jura
ntio à sol
pe solutio
oque, nisi
— Minime
suæ legæ
ces, aut
in genti